

Új Pszichoaktív Szerek a Cseh Köztársaságban

Aleš Herzog

**SANANIM Outreach (elérési) program
Korai Jelzőrendszer Munkacsoport CSK**

SANANIM Drogszolgálat Cseh Köztársaság

- 1990-ben alakult, napjainkban az egyik legnagyobb, komplex szolgáltatásokat nyújtó szervezet az alkoholon kívüli szenvedélybetegségek terén
- 9 fő projekt és néhány kiegészítő program
- több mint 140 alkalmazott
- kb. 250 kliens a nappali ellátásban naponta
- több mint 50 kliens a bentlakásos programokban naponta
- több mint 200 gyerek és édesanyjuk kezelése
- 1,700.000 tű cseréje évente

UPSZ A KEMÉNY SZERHASZNÁLÓK KÖZÖTT A CSEH KÖZTÁRSASÁGBAN

Prágában az intravénás szerhasználók között helyi trend a katinonok injektálása. Ez egy marginális csoport, elég kicsi és csökkenőben van; ők a katinonokat fecskendővel használják rendszeresen.

A katinonok beceneve funky. Összetételük változó: MDPBP, M α PPP, alpha-PVP, Clefedron, C17H25NO.

Egy másik új trend az ópiát gyógyszerek intravénás használata, pl. a fentanyl tapaszok.

Az UPSZ használat jelenlegi trendje és alakulása a kemény szerhasználók között

Az új pszichoaktív szerek előfordulásának növekedése a Cseh Köztársaságban összefügg az on-line áruházak megnyitásával (2009) és különösen a tényleges üzletek létrejöttével (2010/2011 fordulója).

Milyen tényezők befolyásolják az UPSZ választást?

- **Az új pszichoaktív szerek választásában** a fő tényező az elsődleges kábítószer – metamfetamin – PERVITIN – elérhetőségében és minőségében történt változások.
- Másik tényező ezeknek a szereknek az ára és a célcsoport bevételeinek csökkenése.
- Erős kábító hatás.
- A központok elégtelen kapacitása az ópiát függőségek szubsztitúciós kezelésére és a meth. szubsztitúciós kezelésének hiánya.
- Az ópiát függőség szubsztitúciós kezelésének gyakorlata.

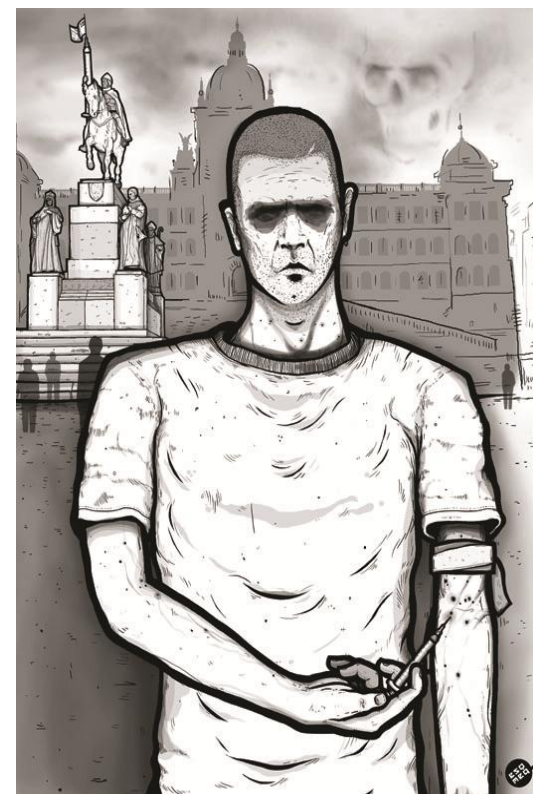
Milyen tényezők befolyásolják az UPSZ választást?

- Úgy tűnik, hogy a fogyasztók számára ezen szerek jogi státusza önmagában nem elég fontos indok a szerek használatára. A szereket az illegális drogokhoz hasonlóan titkos találkozókra árulják.
- Ugyanakkor ezekkel az anyagokkal való legális kereskedés ösztönző lehet, mivel az
- alpha-PVP betiltásra került 2015/10. hónapban

Hogyan számolnak be a kemény szerhasználók az UPSZ pozitív hatásairól?

- A katinonok rövidebb hatásideje. Abba lehet hagyni és lefeküdni. A metamfetamin használatánál gyakori, hogy a fogyasztók éjszakákon át nem alszanak.
- Az adaghoz történő könnyebb hozzájutás az alacsonyabb ár miatt.
- Az ópiát függőség helyettesítő kezelésében nincs büntető megszakítás (ha pl. a beteg methadone vagy Subutex kezelésem vesz részt és a metamfetamin helyett katinonokat használ, a vizeletvizsgálat nem mutatja ki a katinonokat).

Hogyan számolnak be a kemény szerhasználók a katononok negatív hatásairól:

- Kimerültség veszélye (akár összeeséshez is vezethet) .
- Bőrproblémák.
- Fáradtság.
- Több beadás és a vénák gyorsabb elhasználódása .
- Pszichózis, integritás szétesése.
- Bánat, hangulatingadozás.
- Többiekétől való elszigeteltség, magány.
- Elvonási tünetek rossz hangulattal.
- Értelmi hanyatlás.

A (nem halálos) túladagolás veszélye – katinonok

- Túladagolás vagy rossz utazási élmény veszélye a katinonok első használatakor.
- Összeesés veszélye intenzív használat esetén az intravénás fogyasztóknál, az alacsony ár és a további adagok hatásának következtében.

Intervenciós terv – Szükségletek

- **Kemény szerhasználók (PUDH)** új pszichoaktív szereket használnak (főleg katinonokat és ópiát gyógyszereket), és **egészségügyi és mentális problémáik vannak**
- A szakemberek **nehezen tudják elérni az UPSZ használókat és kommunikálni velük**, valamint az ártalomcsökkentő szolgáltatások kevésbé képesek reagálni az UPSZ-re
- **A korai jelzőrendszer korlátai és nem megfelelő működése a Cseh Köztársaságban**
- **Fontos szereplők** (pl. rendőrség, helyi politikusok) **nem támogatják a helyettesítő kezelést**. Kevés információjuk van az ún. „balloneffektus” veszélyéről.

Mit próbálunk tenni?

- Közvetlen **kommunikáció szerhasználókkal** az UPSZ veszélyeiről.
- A megkereső vagy kapcsolattartó munkások számára **képzések** szervezése
- **Sorstársak által vezetett tevékenységek** az UPSZ áruló helyeken
- **A Cseh Köztársaságban jelenleg meglévő Korai Jelzőrendszer problémáinak és korlátainak felismerése, leírása és definiálása** a Nemzeti Fókuszponttal való találkozókön és nyomásgyakorláson keresztül
- **A rendőrség és helyi politikusok** véleményének megváltoztatása, hogy támogassák a helyettesítő kezelést

NEGATIVNÍ ÚČINKY NOVÝCH SYNTETICKÝCH DROG

- ☠ **Riziko, že vás droga vyčerpá natolik, že z toho zkolabujete.** Jízda na *Funky* je intenzivní a náročná a může skončit návštěvou jednotky intenzivní péče.
- ☠ **Větší počet aplikací a rychlejší poškození žil.** *Funky* je levnější než pervitin, ale zároveň má kratší účinek. Častější aplikaci si tedy více devastujete žily, a zdraví celkově.
- ☠ **Různé kožní obtíže (vyrážky atd.).** Tělo při své očistě potem vylučuje řadu látek. Po užití *Funky* se člověk hodně potí a látek tedy vylučuje mnohem více. Proto dochází k řadě kožních obtíží.
- ☠ **Psychózy.** O neurotoxicitě *Funky* toho moc nevíme. Zprávy o intenzivních psychózách po jeho užití, však svědčí o její vysoké míře.
- ☠ **Isolace od jiných lidí, samota.** Na uživatele *funky* se řada jiných závislých dívá s despektem. Je to možná i proto, že po užití se závislý dost izoluje. Často se „hrabe v zemi“ a je s ním těžký kontakt.
- ☠ **Silné a nepřijemné dojezdy,** při nichž litujete smekče všude, kápná se vám ze žil a děláte

Již dlouhou dobu se setkáváme s tím, že někteří z vás bud experimentují, nebo i dlouhodobě užívají různé nové syntetické drogy. Tyto látky jsou na scéně podstatně kratší dobu, než drogy „tradiční“. Z toho důvodu je mnohem méně známo o rizicích, která jsou s jejich užíváním spojená. Každý, kdo se rozhodne pro experiment s těmito látkami, ze sebe dobrovolně dělá takového pokusného králíka.

PROČ NEBRAT FUNKY?

V Praze se nejvíce setkáváme s lidmi, kteří mají zkušenost s tzv. katinony, většinou pod názvy *Funky* a *Magico*. Katinony jsou chemicky podobné amfetaminům. To, že jsou podobné, mimo jiné znamená, že jejich účinek může být podobný, ale také i dost odlišný. O jejich účincích na lidskou psychiku a zdravotní stav se mnoho neví. Několika z vás, kteří s těmito látkami mají zkušenost, jsme se zeptali, jaké negativní účinky při brání těchto drog na sobě pociťovali. A nebylo toho málo.

Snad vám tyto informace pomohou při rozhodování, zda látky vyzkoušet nebo ne. Když už se proto rozhodnete, zvolte méně rizikový způsob aplikace než nitrožilní. To je totiž nejnebezpečnější způsob aplikace jakékoliv látky. Natož látky, která se pod stejným názvem často mění.

Intervencióink értékelése

- A kemény szerhasználók felvilágosítása az új szintetikus szerekről.
- A katonák iránti negatív hozzáállás erősítése.
- Növeltük a téma iránti tudatosságot az alacsony küszöbű szolgálatoknál.
- Megbeszélések megkezdése a „ballonhatásról“
- Még nem **találtunk** rendszerszintű javulást a Korai Jelzőrendszer működésében.

Thank you for your attention!

Aleš Herzog, SANANIM

herzog@sananim.cz

www.sananim.cz

www.edekontaminace.cz

Czech Republic

